

Oppdrag 142 - Oppdrag om gjenåpning av trening med nærkontakt for voksne over 20 år i breddeidretten – frist onsdag 19. august kl. 12:00

Beskrivelse av oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

På bakgrunn av smittesituasjonen i samfunnet bes Helsedirektoratet i samråd med Folkehelseinstituttet om å gjøre en smittevernfaglig vurdering av NIFs plan for gjenåpning av kontakttrening for voksne over 20 år i breddeidretten. Det bes om at den smittevernfaglige vurderingen i denne omgang omfatter om det kan gjenåpnes for kontakttrening i fase 1 – og i tilfellet hva, slik at det kan gjenåpnes for trening med nærkontakt for et begrenset utvalg fra 1. september. Vurderingen bør også omfatte en mulig differensiering mellom regioner dersom det oppstår regionale smitteutbrudd. Behovet for, og aktuelle forslag til ev. forskriftsendringer, samt behovet for oppdateringer i nasjonal veileder i smittevern for idrett (covid-19) vil også inngå i vurderingen.

Bakgrunn

Det vises til oppdrag 134 levert 5. august der Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet ble bedt om å vurdere åpning av breddeidretten. Vurderinger rundt gjenåpningen av idretten beskrives nærmere i dette oppdraget. Videre vises det til møtet 10. august mellom KUD, HOD, idretten, Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet, og idrettens leveranse av forslag til ulike faser for gjenåpning av breddeidretten. Det vises videre til NIFs plan for gjenåpning av breddeidretten for voksne innsendt 11. august og oppdateringen 14. august.

Folkehelseinstituttets vurdering

Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet leverte den 5. august 2020 svar på Oppdrag 134 om mulig gjenåpning av breddeidretten. Folkehelseinstituttets anbefaling var å avvente unntak fra avstandsanbefalingen for breddeidretten for personer fra og med 20 år. Flere faktorer lå til grunn for denne anbefalingen, blant annet behovet for å se an smittesituasjonen på grunn av mulig økende smitte i det norske samfunnet. Man anbefalte å gjøre en ny vurdering av smittesituasjonen den første uken i september, siden man da får vurdert effekten av jobbstart, skole- og barnehagestart og at samfunnet generelt er tilbake til vanlig etter ferieavvikling. Det ble presisert at unntaket fra avstandsanbefalingen/-kravet i så fall ville gjelde for trening og arrangementer innen én idrettskrets/region, og at arrangementer på nasjonalt nivå ikke ville anbefales. Det ble også nevnt at et alternativ for å redusere smitterisikoen knyttet til gjenåpning av breddeidretten for voksne kunne være å åpne for nødvendig nærkontakt i forbindelse med trening først, og evaluere effekten av dette før det åpnes for nærkontakt ved kamper/idrettsarrangementer.

Trening innen organisert idrett har vært tillatt siden 7. mai for grupper på inntil 20 personer så lenge avstandsanbefalingen på minst 1 meter mellom personer kan overholdes. Innen breddeidrett for barn og unge under 20 år, har det der nærkontakt er nødvendig for normal aktivitet vært gitt unntak fra avstandsanbefalingen i forbindelse med trening fra 1. juni og fra avstandskravet ved gjennomføring av konkurranser innenfor idrettskretsen fra 1. august. Seriespill i toppfotballen ble gjenåpnet fra 16. juni, og det ble da også gjort unntak fra avstandsanbefaling og avstandskrav i forbindelse med hhv trening og konkurranse innen all toppidrett.

Norges Idrettsforbund og de ulike særforbundene har levert et forslag til en stegvis åpningsprosess for treninger for voksne innen kontaktidrettene som krever unntak fra gjeldende avstands anbefaling/-krav. Her deles gjenåpningen av breddeidretten inn i inntil fire faser der man har lagt vekt på kjønnsbalanse og prioritering av unge voksne og paraiddrettsutøvere. Planen NIF har skissert omfatter i Fase 1 omtrent 23 500 (23 630) utøvere.

Dagens smittesituasjon og utvikling over tid (fra slutten av mai og frem til 9. august):

I juni (uke 22, 31.mai - 6.juni) ble det testet totalt 14.593, noe som utgjorde 2.7 testet per 1000 innbyggere, 0.53% av de totalt testede hadde positiv prøve og R tallet ble beregnet til å være 0.67 (0.41-0.81) og det ble ansett å være en lav spredning av Covid-19 i befolkningen. Det ble denne uken (uke 22) testet flest i aldersgruppene 20-29 år og 30-39 år, hhv 2051 personer (2.9 testet per 1000 og 0.8% påvist positive av disse) og 2246 personer (3.1 testet per 1000 og 0.6% påvist positive av disse).

I uke 32 (3-9 august) ble det til sammenligning testet 40665. Dette er det høyeste antall testet i noen uke så langt, og tilsvarer 7.7 testet per 1000 innbyggere, 0.88% av prøvene var positive av det totalt testede. Det ble denne uken (uke 32) testet flest i aldersgruppen 20-39 år, 16.340 personer (11.3 testet per 1000 og 1.2% påvist positive). R tallet siden 1. juli er beregnet å være 0.77 (95% CI 0.19-1.21) og indikerer en relativ stabil smittesituasjon nasjonalt. Dog er antallet av nye innleggelser lavt og det medfører stor usikkerhet i estimatet av reproduksjonstallet. Den samlede overvåkingen viser en økning i smittetallene siste uke, men fortsatt lav spredning av covid-19 i befolkningen. Smitte foregår i hovedsak rundt kjente tilfeller og i forbindelse med reiseaktivitet, lokale utbrudd og klynger. Det er for tidlig å konkludere med om de siste ukers økning i utbrudd er begynnelsen på en stigende trend. Økt reiseaktivitet ser ut til å gi noe økt import av smitte, og i hovedsak fra land omfattet av karanteneplikten. Modellen som er brukt for å estimere de periodiske reproduksjonstall beskrevet over gir en god beskrivelse av utviklingen i sykehusinnleggelser siden februar måned. Imidlertid er metoden ikke sensitiv til å fange opp daglige endringer i smittesituasjonen. En ny metode (Sequential Monte Carlo =SMC) for å estimere daglige og ukentlige reproduksjonstall fra modellen er under utvikling. SMC-modellen indikerer, at i begynnelsen av august måned var reproduksjonstallet 0.90 (95% CI 0.32-1.65). På grunn av få nye sykehusinnleggelser, økes følsomheten for små endringer, som kan skyldes tilfeldig variasjon og være kortvarige. Data vil vise om denne utviklingen fortsetter eller er forbigående. Med denne mulige økte trenden i smittetallene og økt R vurderer vi det slik at det er viktig å vente til 1. september med å gjøre en gjennomgang av status for smitteutviklingen.

Vurdering

På bakgrunn av ovennevnte beskrivelse av smittesituasjonen i Norge anbefaler Folkehelseinstituttet fremdeles at man ser an smittesituasjonen frem til begynnelsen av september før man vurderer å åpne for unntak fra avstands anbefaling/-krav innen breddeidrett for voksne. FHI mener at en ny vurdering vil være hensiktsmessig først i uke 36. Det er størst økning i nettopp aldersgruppen 20-39 år som er prioritert i Fase 1-gjenåpningen, slik at det derfor også er fornuftig å avvete utviklingen i smittesituasjonen for denne gruppen. Det er samtidig også flest som er testet i nettopp denne aldersgruppen

slik at økningen også er påvirket av dette. Dersom utviklingen i smittesituasjonen er positiv ansees det som mulig å åpne for Fase 1, men for at man skal få tilstrekkelig tid til å evaluere smitteutviklingen før det gjøres en ny vurdering, bør mulig oppstartdato for Fase 1 av breddeidretten være tidligst 7. september 2020. Folkehelseinstituttet anbefaler også å åpne for mulighet for regional/lokal differensiering av gjeldende smittevern anbefalinger for breddeidretten, slik at regioner/kommuner med pågående lokale utbrudd/økende smitte selv vil kunne beslutte tiltaksnivå. Det innebærer at kommunal helsetjeneste kan vurdere å innføre strengere tiltak for breddeidretten lokalt enn det som er de gjeldende nasjonale anbefalingene. På lenger sikt bør det også vurderes om lempinger i tiltak/ lavere tiltaksnivå også kan vurderes lokalt/regionalt for å hindre unødig tiltaksbyrde over tid i områder med lite eller ingen smitte.

Helsedirektoratets vurdering og anbefaling

I tiden etter anbefalingene fra oppdrag 134 og frem til nå har vist en økning i smittetallene, men fortsatt lav spredning av covid-19 i befolkningen.

Smittevern faglig vurdering og gjenåpning 1. september

Helsedirektoratet er bekymret for økningen i smitte og importsmitte som er påvist de siste to ukene, og for at gjenåpning av breddeidretten sammenfaller med økt reiseaktivitet, hjemkomst fra ferie, skole-/ barnehagestart og gjenåpning av barne- og ungdomsidretten. Det er viktig å avvente effekten av disse forholdene før åpning vurderes. Gjenåpning for trening med nærkontakt for et begrenset utvalg i breddeidretten for voksne fra 1. september er derfor for tidlig. Helsedirektoratet er enig i Folkehelseinstituttets vurdering av dagens smittesituasjon og at det ikke er tilrådelig med åpning av noen av de skisserte fasene i breddeidrett med kontakt før man har fått tid til å vurdere smitteutviklingen.

Helsedirektoratet er enig med Folkehelseinstituttet i at det må gjøres en ny vurdering av åpning av fase 1 i breddeidretten etter 1. september. Dersom smittesituasjonen tilsier det, vil det kunne være aktuelt med åpning av første fase fra 7. september.

Fase 1 og aldersgruppen 20-39 år

I videre arbeid vil prioriteringslisten til idretten kunne være et viktig verktøy for vurdering av gjenåpning. En stegvis åpning av breddeidretten for voksne vil være fornuftig når smittesituasjonen tillater det. I idrettens faseforslag omfatter første fase omtrent 23 500 utøvere, andre fase rundt 73 000 utøvere, tredje fase cirka 31 500 utøvere og fjerde fase omtrent 8 000 utøvere.

Helsedirektoratet er videre enige i Folkehelseinstituttets vurdering om at målgruppen i fase 1 i stor grad er den der vi ser økt smittespredning, aldersgruppen 20-39 år. Dette er utfordrende knyttet til åpning av fase 1.

Det er videre noe uklart hvorvidt alle oppførte idretter på prioriteringslisten på bredde- og mosjonsnivå må utføres slik at gjeldende avstands anbefaling ikke er mulig å overholde, det gjelder omtalen av styrkeløft og Roller Derby der "trene i hall uten nærkontakt" fremheves. Det er viktig at idrettslag og særforbund iverksetter gode rutiner som sikrer at så mange som mulig er aktive i henhold til gjeldende smittevern råd.

Regional differensiering

Det er ønskelig å ha mulighet for differensiering av tiltaksnivå mellom regioner dersom det oppstår regionale smitteutbrudd og på lengre sikt i regioner med lite smitte. Slik situasjonen er nå vil det ikke være mulig å komme med noen anbefalinger om en slik differensiering. Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet er enige om dette. Det vises her videre til oppdrag 132 som også besvares i dag.

Forskrift og veiledning

Det vurderes at det på nåværende tidspunkt ikke er behov for justering av forskriften om breddeidretten for dem over 20 år. Det vises her nærmere til besvarelsen av oppdrag 134.